ÇAĞDAŞ SİYASET BİLİMİ ANALİZLERİ

Editör

Prof. Dr. Fatma OKUR ÇAKICI

Vizetek
Yayıncılık

ÇAĞDAŞ SİYASET BİLİMİ ANALİZLERİ

Editör

Prof. Dr. Fatma OKUR ÇAKICI

Yazarlar

Ayça Berna GÖRMEZ - Cihan PALANCI - Hayrettin Alparslan ÇELİK
Pelin Sultan KARA - Veysel BAŞUSTA

E-ISBN: 978-625-382-548-5
DOI: 10.54637/vizetek.9786253825485

Copyright © Vizetek
Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.
Bu kitap, elektronik (e-kitap) formatlarında yayımlanmaktadır.
Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Tasarımcısı / Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI
Kapak Tasarımı ve Mizanpaj: Ahmet TUNÇDEMİR
Baskı: Ankara | Ekim, 2026

Materyal Türü: Elektronik Kitap (Çevrim içi / Web tabanlı)
Elektronik Yayın Formatı: PDF
Elektronik Yayın Tipi: Adobe Ebook Reader

Vizetek
Yayıncılık

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA
Tel.: (0312) 482 00 11
Web: www.vizetek.com.tr
E-mail: vizetekyayincilik@gmail.com
Yayıncı Sertifika No: 41575

ÖN SÖZ

Siyaset, yalnızca devletin kurumlarını, iktidarın el değiştirmesini ya da siyasal aktörlerin kararlarını inceleyen bir faaliyet alanı değildir. Aynı zamanda toplumların kendilerini nasıl tanımladıklarını, hangi değerler etrafında bir araya geldiklerini, otoriteyi hangi koşullarda meşru kabul ettiklerini ve bireyin iktidar karşısında nasıl konumlandığını anlamaya yönelik kapsamlı bir düşünsel uğraştır. Tarihsel süreç içerisinde değişen siyasal yapılar, ideolojiler, yönetim biçimleri ve teknolojik araçlar, siyasetin görünür biçimlerini dönüştürse de iktidarın kaynağı, meşruiyetin koşulları, toplumsal rızanın üretimi ve özgürlüğün sınırları gibi temel sorular varlığını korumaktadır.

Çağdaş Siyaset Bilimi Analizleri, bu temel sorulardan hareketle siyasal düşüncenin tarihsel mirasını günümüzün ideolojik, toplumsal ve teknolojik dönüşümleriyle birlikte değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Eserin çıkış noktası, çağdaş siyaseti anlamanın yalnızca bugünün olaylarına bakmakla mümkün olmadığı; tarihsel deneyimler, düşünsel gelenekler ve yeni iktidar biçimleri arasındaki ilişkilerin birlikte ele alınmasını gerektirdiği düşüncesidir. Bu doğrultuda kitap, birbirinden farklı konuları inceleyen bölümleri aracılığıyla siyaset biliminin geniş kavramsal alanını ortak bir tartışma zemini üzerinde buluşturmaktadır.

Kitabın ilk bölümünde ele alınan Osmanlı İmparatorluğu'nda milliyetçiliğin iki yüzü, uluslaşma sürecinin farklı siyasal yönelimlerini ve milliyetçilik düşüncesinin kurucu ya da ayrıştırıcı potansiyelini tartışmaya açmaktadır. Ziya Gökalp'in fikirleri ile imparatorluğun parçalanma sürecinde etkili olan milliyetçilikler arasındaki karşılaştırma, ulusal kimliğin nasıl inşa edildiği, siyasal aidiyetin hangi düşünsel temeller üzerine kurulduğu ve bir topluluğu bir arada tutan fikirlerin nasıl şekillendiği sorularını gündeme getirmektedir. Bu tartışma, milliyetçiliğin yalnızca tarihsel bir ideoloji değil, aynı zamanda kolektif kimlik, siyasal bütünleşme ve devlet inşası bakımından önemini koruyan bir siyasal olgu olduğunu göstermektedir.

Heper-Mardin ekseninde Osmanlı-Türk siyasası başlıklı bölüm, siyasal yapıyı tarihsel ve toplumsal bağlamı içinde anlamaya yönelik kuramsal bir perspektif sunmaktadır. Osmanlı-Türk siyasal geleneğinin merkez-çevre ilişkileri, devlet-toplum etkileşimi ve siyasal kültür boyutları üzerinden değerlendirilmesi, Türkiye'de otoritenin oluşumunu ve siyasal ilişkilerin

sürekliliklerini anlamak açısından önemlidir. Böylece tarihsel mirasın çağdaş siyasal kurumlar ve davranışlar üzerindeki etkisi, farklı kuramsal yaklaşımların imkânları çerçevesinde ele alınmaktadır.

Kitabın üçüncü bölümünde Nazizm ve popülizm ilişkisi, kavramsal bir incelemenin konusu hâline getirilmektedir. Bu çalışma, farklı tarihsel koşullarda ortaya çıkan siyasal olguların benzerliklerini ve ayrımlarını dikkatle değerlendirme gereğini hatırlatmaktadır. Popülizmin halk ve elit karşıtlığı üzerinden kurduğu siyasal anlatılar ile Nazizmin totaliter, ırkçı ve dışlayıcı ideolojik karakteri arasındaki ilişkinin sorgulanması, kavramların birbirinin yerine kullanılmasının doğurabileceği analitik sorunları görünür kılmaktadır. Bu çerçevede siyasal ideolojileri yalnızca söylemleri üzerinden değil, tarihsel bağlamları, kurumsal sonuçları ve toplumsal etkileri üzerinden de incelemenin önemi ortaya çıkmaktadır.

Dördüncü bölümde Çin'in Sosyal Kredi Sistemi, Batı dışı biyopolitika ve sosyal rıza kavramları üzerinden değerlendirilmektedir. Bu inceleme, dijital teknolojilerin toplumsal davranışları izleme, sınıflandırma ve yönlendirme kapasitesini; devletin düzenleme gücü ve bireyin özerkliği bakımından tartışmaya açmaktadır. Böylece çağdaş siyasal iktidarın yalnızca hukuki ve bürokratik kurumlar aracılığıyla değil, veri toplama, davranışları değerlendirme ve toplumsal normları yeniden üretme mekanizmaları üzerinden de işleyebildiğine dikkat çekilmektedir.

Algoritmik yönetimsellikte özne ve iktidar başlıklı son bölüm ise bu tartışmayı daha geniş bir kuramsal düzleme taşımaktadır. Algoritmaların karar alma, davranışları yönlendirme ve bireyleri belirli kategoriler içerisinde tanımlama süreçlerindeki rolü, iktidarın dijital çağda kazandığı yeni biçimleri anlamak açısından önem taşımaktadır. Bireyin yalnızca siyasal kararların muhatabı değil, aynı zamanda dijital sistemler tarafından sürekli değerlendirilen ve davranışları öngörülmeye çalışılan bir özne hâline gelmesi, özgürlük, özerklik, denetim ve sorumluluk kavramlarının yeniden düşünülmesini gerekli kılmaktadır.

Bu beş bölüm, ilk bakışta farklı tarihsel dönemlere, siyasal sistemlere ve kavramsal tartışmalara odaklanıyor görünse de aralarında belirgin bir düşünsel bağ bulunmaktadır. Milliyetçilik ve ulus inşası, siyasal topluluğun hangi fikirler etrafında oluşturulduğunu; Osmanlı-Türk siyasal geleneği, otoritenin tarihsel ve toplumsal temellerini; Nazizm ve popülizm, ideolojilerin

ve siyasal söylemlerin iktidar ilişkileri içerisindeki yerini; Çin'in Sosyal Kredi Sistemi ve algoritmik yönetimsellik ise gözetim, davranışların yönlendirilmesi ve rızanın üretimi süreçlerini sorgulamaktadır. Bu bağlamda eser, siyasal topluluğun kuruluşundan bireyin dijital çağdaki konumuna uzanan bir iktidar ve toplum tartışması olarak okunabilir.

Çağdaş siyaset biliminin temel sorumluluklarından biri, siyasal olguları yalnızca betimlemek değil, onları ortaya çıkaran koşulları, işleyiş mekanizmalarını ve muhtemel sonuçlarını eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmektir. Bu sorumluluk, tarihsel deneyimlerle güncel gelişmeler arasında ilişki kurmayı, kavramları dikkatle kullanmayı ve farklı siyasal bağlamların özgünlüklerini göz ardı etmemeyi gerektirir. Elinizdeki eser, bu anlayış doğrultusunda farklı araştırma alanlarını bir araya getirerek siyasal düşünce, tarihsel çözümleme ve çağdaş iktidar tartışmaları arasında bir diyalog kurmayı hedeflemektedir.

Kitabın hazırlanmasına katkı sunan tüm bölüm yazarlarına emekleri, akademik birikimleri ve düşünsel katkıları için teşekkür ediyorum. Farklı araştırma sorularını ortak bir eser içerisinde buluşturan bu çalışmaların, siyaset bilimi literatürüne katkı sunmasını; araştırmacılar, lisansüstü öğrenciler ve siyasal olguları daha derinlikli anlamak isteyen okurlar için yararlı bir kaynak olmasını diliyorum.

Prof. Dr. Fatma Okur Çakıcı
Editör

INTRODUCTION

Politics is continually reshaped by changing ideologies, social relations, and forms of governance. Yet fundamental questions concerning power, legitimacy, freedom, and social consent remain central to understanding political life. Contemporary Political Science Analyses explores these questions through a broad perspective that extends from historical experiences to the digital transformations of contemporary societies. The chapters examine a diverse range of political phenomena, including the dual dimensions of nationalism in the Ottoman Empire and Ziya Gökalp's ideas on nation-building; Ottoman-Turkish politics through the theoretical perspectives of Metin Heper and Şerif Mardin; and the conceptual relationship between Nazism and populism. The book also addresses biopolitics and social consent through an analysis of China's Social Credit System. Furthermore, its discussion of subjectivity and power under algorithmic governmentality examines how digital technologies reshape individual autonomy, behavior, and social positioning. By bringing together diverse research perspectives within a shared intellectual framework, this volume offers a multifaceted examination of the formation of political communities, ideological struggles, state-society relations, and emerging forms of digital governance. Contemporary Political Science Analyses aims to serve as a valuable academic resource for researchers, students, and readers seeking to understand contemporary political phenomena in light of their historical foundations and ongoing transformations.

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

Osmanlı İmparatorluğu'nda Milliyetçiliğin İki Yüzü:
Yurt Parçalayan Milliyetçilikler Karşısında Gökalp'in Yurt Kuran Fikirleri 1

Hayrettin Alparslan ÇELİK

2. BÖLÜM

Heper-Mardin Ekseninde Osmanlı-Türk Siyasası 24

Veysel BAŞUSTA

3. BÖLÜM

Nazizm ve Popülizm İlişkisine Kavramsal Yaklaşım 35

Pelin Sultan KARA

4. BÖLÜM

China's Social Credit System: Non-Western Biopolitics and Social Consent..... 45

Cihan PALANCI

5. BÖLÜM

Algoritmik Yönetimsellikte Özne ve İktidar 58

Ayça Berna GÖRMEZ